

ogenblik waarop hij er naar kon gaan handelen! Evenals in '40 en '41 geschied was, werden ook nu, in die nerveuze zomer van '42, tal van 'voorspellingen' doorgegeven: de 'profetie van een onbekende monnik', 'de profetie van Sint Odilia', 'de voorspelling van de zalige pastoor van Ars' – het waren allemaal even vage als duistere, uit het verleden daterende teksten waarin wie dat wilde de spoedige val van het Derde Rijk aangekondigd zag; concreter en actueler was de 'voorspelling van een kapitein van het Indische leger' die vermoedelijk in de lente van '42 in circulatie kwam. Onder '5 juni' las men daar: 'Tobroek gaat verloren', en ziet: in juni hadden de Britten die vesting in Libye inderdaad moeten prijsgeven! Geen nood: volgens dezelfde voorspelling zou Duitsland op 7 oktober '42 capituleren en drie weken later zou koningin Wilhelmina in Scheveningen landen.

Tallozen waren er die de bedwelming van dit soort voorspellingen moeilijk konden missen. 'O, wij hijgen naar de bevrijding . . .'

Tot dat verlangen droeg de verontwaardiging over de willekeur van het Duitse bewind in hoge mate bij. Welnu, juist in die periode waarin men dagelijks het nieuws van de inzet der invasie verwachtte, deden zich twee gebeurtenissen voor die het vrijwel alle Nederlanders, 'fouten' en onverschilligen uitgezonderd, opnieuw inscherpten dat zij onder een systeem van volstrekte rechteloosheid waren komen te leven. Wij denken dan aan de grootscheepse en onverhoedse fietsenvordering die zich medio juli voordeed, en aan het fusilleren van vijf gijzelaars wegens een spoorwegaanslag te Rotterdam een maand later.

De fietsenvordering

Welke factoren er toe geleid hebben dat het begin juli binnen het Duitse militaire apparaat in bezet gebied tot een vrij acute beduchtheid kwam voor een Geallieerde invasie in Nederland, weten wij niet; wel was het vanuit die beduchtheid dat *Wehrmachtbefehlshaber* Christiansen op 9 juli per brief aan Seyss-Inquart deed weten dat hij voor de *Wehrmacht* vooreerst ca. 50 000 herenfietsen nodig had die '*spätestens innerhalb 8-14 Tagen*' ter beschikking gesteld moesten worden. '*Die Räder*', aldus Christiansen, '*sind fast ausnahmslos zur schnelleren Verschiebung von Reserven bestimmt. Die Verzögerung des Einsatzes einer Reserve um eine halbe Stunde kann die Entscheidung einer Kampfhandlung bedeuten.*'¹

¹ Brief, 9 juli 1942, van de *Chef des Generalstabes* van de *WBN* aan Seyss-Inquart (*VuJ, HA Inneres*, 136 g).